

Autoricu ne poznam, mislim da je mlada pjesnikinja, pa bi bilo dobro da razmisli o nastanku dobre pjesme. Znam da pjesnik ne može suspregnuti svoje pisanje kad ga uhvati nadahnuće (inspiracija), bez toga teško da ima pjesnika, pjesnik mora pisati dok ga nadahnuće drži, mora odmah zapisati što mu nadahnuće šapče, ali kad je jedanput napisao u žaru stvaranja, onda u miru mora svjesno tražiti što bolji izraz u onome što je napisao. Jer teško da spontan izraz može biti najbolji izraz. Rijetki su pisci koji nisu dotjerivali svoje pjesme, a da su dobre. Kažu da je Vidrić bio takav, ali Vidrić je očito bio iznimka u tome poslu, većina svoje pjesme dotjeruje, neki tiskaju i više svojih verzija, a katkada je to vidljivo u sabranim djelima ili kritičkim izdanjima. Nekad je bilo pravilo da napisano treba staviti u ladicu i pustiti da odleži dva mjeseca pa ga onda uzeti pred sebe, dotjerati kao tuđi tekst i dati mu konačni oblik. Ali u današnjem brzu vremenu rijetki su koji tako rade. Mnogi još svježije djelo daju u tiskaru i živčani su ako ga brzo ne ugledaju tiskano. Pri tome traže i pomoć

lektora ili im urednici ili nakladnici lektora nameću. U djelima umjetnosti riječi suradnja lektora teško da može pomoći jer pjesnik ne može valjano napredovati ako se oslanja na lektora, to je pasivni oblik pomoći.

Da je autorica malo razmišljala, ne bi stavila zarez iza *Kao dijete*, jer je to sastavni dio cijele rečenice, daje mu puniji smisao i ne može se shvatiti kao naknadno dodani dio. Da je razmišljala, možda bi promijenila *štedio na riječima* u *štedio riječi* jer smisao nije na čemu je štedio, nego što je štedio. Mislim da *držati* i *izići* nije trebalo staviti pod navodne znakove. Ako pjesnikinja misli da nisu dobre bez navodnih znakova, trebala je potražiti adekvatniji izraz jer ga bar tu nije teško naći. Čini mi se i da bi umjesto *pričam* bilo bolje *govorim*, jer *pričati* ima uže značenje od *govoriti*.

Bilo bi još kojih sitnijih napomena, ali i bez njih za pouku je i ovo dosta. Sigurno je jedno. Ova pjesma u prozi mogla je biti bolja, bar nešto bolja od one kako je objavljena. Trebalo je samo malo više truda.

Stjepan Babić

JEZIČNI MUČENICI

 otaknut slučajem dr. Šretera i pozivom prof. Babića u Jeziku od veljače 2007. potražio sam još primjera „jezičnoga mučeništva“. Tema je svakako zanimljiva i vrijedna truda, no teško je reći u kojoj se mjeri sukob temelji na jeziku. Također se postavlja pitanje u kojoj su mjeri žrtve i krvnici jezično motivirani, a u kojoj politički.

Prisjetimo se da je dana 11. travnja 1903. u sukobu seljaka s oružnicima u Zaprešiću ubijen seljak Ivan Pasarić i tako postao

simbol borbe protiv mađarizacije Hrvatske. Povod je pokretu bilo postavljanje mađarskih natpisa na zgradu željezničke prometne uprave u Zagrebu, a u Zaprešiću je sukob eskalirao kad su seljaci pokušali ukloniti natpise, zastave i grbove.

Godine 1950. u tadašnjem Istočnom Pakistanu niknuo je takozvani „jezični pokret“, a riječ je bila o nastojanju da se istisne urdski iz većinski bengalske okoline. Nositelji su pokreta bili studenti Sveučilišta u Daki, a na njihovu je povorku 21. veljače 1952. zapucala policija. Poginulo je više ljudi, a odlukom organizacije Unesco, dan 21. veljače slavi se od 1999. kao Dan materinskoga jezika.

U kategoriju jezičnoga mučenika može se svrstati i Ahmad Kasravi (1890.–1946.), izdašni pisac i jedan od vodećih iranskih intelektualaca svojega vremena. S jezične strane, istaknuo se studijama o azerskom jeziku, premda kontroverznih rezultata. U svojim se knjigama Kasravi zalagao za svjetovnu vlast te za upotrebu čistoga perzijskog jezika, bez arapskih tuđica. Kao dodatak priložio bi rječnik s objašnjenjima. Time je navijestio nastojanja koja su u Iranu bila

blaži odraz Atatürkova pokreta u Turskoj. Svojim je djelovanjem stvorio mnogobrojne neprijatelje, među kojima i tadašnjega mulu Homeinija koji je za njim proglasio fatvu. Nakon jednoga neuspjelog atentata, ubrzo nakon fatve, ubili su ga u sudnici pripadnici skupine Posvećenici islama dok mu je suđeno za klevetanje islama. Kasravijeve su knjige spaljivane nakon dolaska Homeinija na vlast.

Marko Kovačić

JEZIČNI NATJEČAJ

ezik je u 4. broju 53. godišta raspisao natječaj za najbolju novu hrvatsku riječ. Iako to nije prvi Jezikov jezični natječaj (raspisivan je 1993., 1994. i 1998.), odjek je natječaja bio veći nego što smo očekivali i to trostruki odjek.

Prvo, sredstva javnoga priopćavanja prihvatila su naš natječaj kao dobru i poticajnu vijest pa se o natječaju pohvalno pisalo u dnevnom i tjednom tisku; govorilo se na radiju i televiziji; pisalo na različitim mrežnim stranicama.

Drugo, Jezikov je natječaj zapazila Zaklada „Dr. Ivan Šreter“, prihvatila ga, moralno i novčano poduprla pa nagrada za najbolju riječ nosi ime Nagrada „Dr. Ivan Šreter“.

Treće, na natječaj je pristiglo nešto više od 500 riječi; 482 ušle su u natječaj, od toga je 109 natjecatelja predložilo 307 novih riječi, jedan je natjecatelj sastavio mali medicinski rječnik od 175 riječi. Prijave su stizale iz cijele Hrvatske – Zagreba, Osijek, Splita,

Rijeke, Zadra, Pule, Dubrovnika, Varaždina, Bjelovara, Siska, Pleternice, Vukovara, Nove Gradiške, Solina, Imotskoga, Velike Gorice, Gornjega Vrapča, Bošnjaka, Drinovaca, Muća Donjeg... pa čak i jedan prijedlog iz Bratislave. Natjecatelji su svih uzrasta i zanimanja – osnovnoškolci i umirovljenici, gimnazijalci, liječnici, visokoškolski i srednjoškolski profesori, osobe različitih tehničkih zanimanja...

Pohvalan i velik odjek hrvatske javnosti pokazao je da je govornicima važno da se u hrvatskom jeziku upotrebljavaju hrvatske riječi; da postoji želja, volja i sposobnost govornika hrvatskoga jezika da djelatno sudjeluju u oblikovanju svojega jezika; da je hrvatski jezični osjećaj jak i da su stvarateljske jezične sposobnosti hvale vrijedne.

Povjerenstvo – predsjednica S. Ham, članovi S. Babić, M. Mamić, S. Novak, Z. Jakobović i V. Loknar – ocijenit će prispjele riječi, rezultate natječaja objaviti u sljedećem Jeziku, a javna će dodjela nagrada biti u Parkracu, rodnom mjestu dr. Ivana Šretera, na sjednici njegove Zaklade.

Sanda Ham